

درس تاریخ معماری جهان

معماری رنسانس

بخش دوم رنسانس مترقی

(2)

لادن اعتضادی

دانشکده معماری و شهرسازی

دانشگاه شهید بهشتی

بهار 1399

رئسانس مترقی

2- توجه به طرحهای آرمانی در معماری و شهرسازی (فرمهای مرکزگرا)

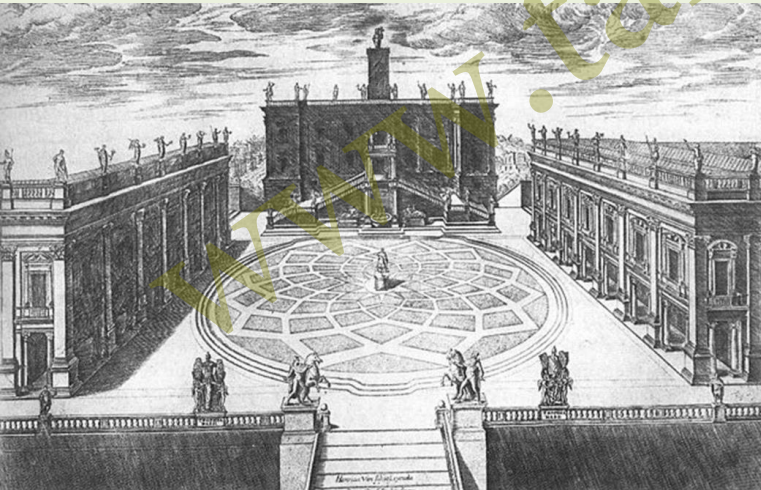
-توجه معماران به طراحی فضاهایی شهری

- طراحی معابر مستقیم با پیاده روهای روقدار (پورتیکو) و طرح جداره‌های معابر با بناهایی با ارتفاع یکدست: (معمولاً سه طبقه) و تأکید بر خطوط و نوارهای افقی در نماسازی جداره‌ها برای ایجاد پرسپکتیور یک نقطه‌ای

بناهای مسکونی اعیانی در شهرها Psiszzo ها

طراحی میدان‌های شهری در رنسانس

طراحی میدان و جداره آن و نیز جداره خیابان با تأکید بر امتدادهای افقی، ایجاد پرسپکتیو یک نقطه‌ای و ایجاد ریتم حرکتی توسط ردیف ستون‌ها و رواق‌ها و پنجره‌ها در نمای بناهای جانبی.



اتود برای فضاهای شهری و توجه معماران به منظر یک شهر ایدئال

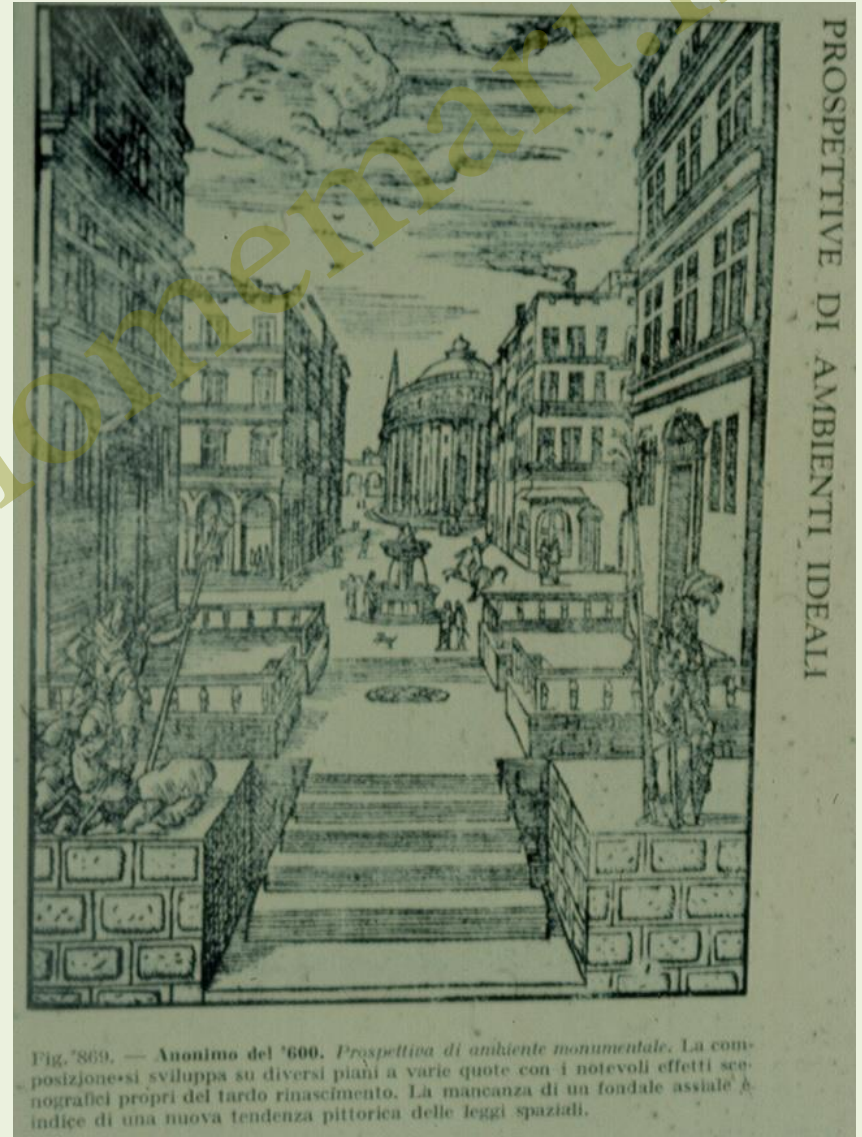
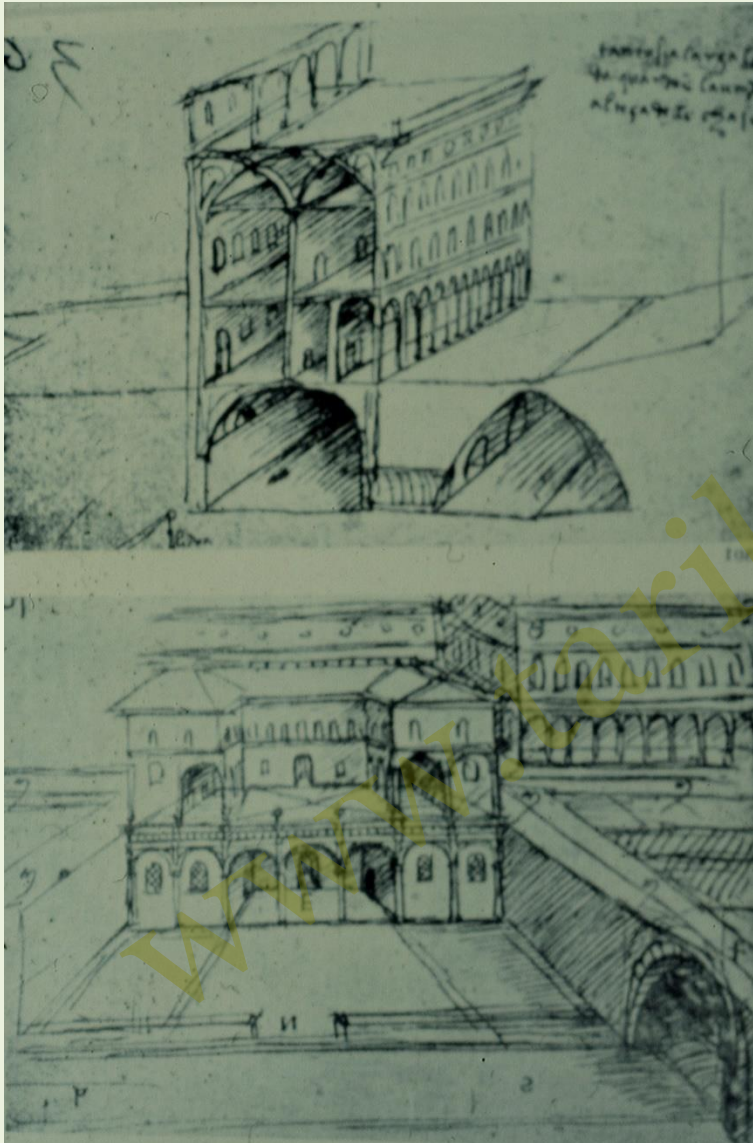


Fig. 869. — Anonimo del '600. Prospettiva di ambiente monumentale. La composizione si sviluppa su diversi piani a varie quote con i notevoli effetti scenografici propri del tardo rinascimento. La mancanza di un fondale assiale è indice di una nuova tendenza pittorica delle leggi spaziali.

نقاشی فرانچسکو دی جورجو؛ از یک شهر ایده‌آل

خیابان مستقیم شهری با بناهایی با نمای رنسانسی و یک پورتیکو که مشرف به خیابان است.



طرح
فضای
آرمانی
برای
شهر
آرمانی



میدان مرکز شهر پالمانوا
که از شهرهای ساخته شده
بر اساس طرح آرمانی
است.

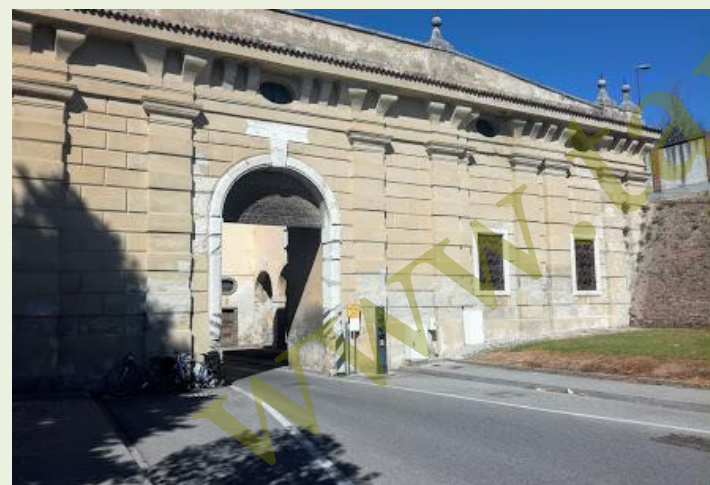


پالمانوا، شمال ایتالیا شهر آرمانی رنسانسی. تأسیس 1593



دروازه شهر پالمانوا به طرف شهر اودینه

هنوز سیستم قرون وسطایی باز و بسته کردن دروازه با چرخ دنده‌ها موجود است



میدان مرکزی شهر ، مقابل
کلیسا در پالمانوا (1593)



میدان سینوریا در فلورانس: مقابل پالاتزو وگیو (کاخ قدیمی) که کاخ شهرداری
قرون وسطایی فلورانس است که گالری اوفیتزی با آن همجوار می‌شود.

قرار دادن مجسمه در میدان و احداث آبنما و فواره، از موضوعات
طراحی منظر شهری دوره رنسانس است. بناهای مهم شهری در
اطراف این میدان هستند. از جمله Loggia dei Lanzi که یک
نمایشگاه موزه است.

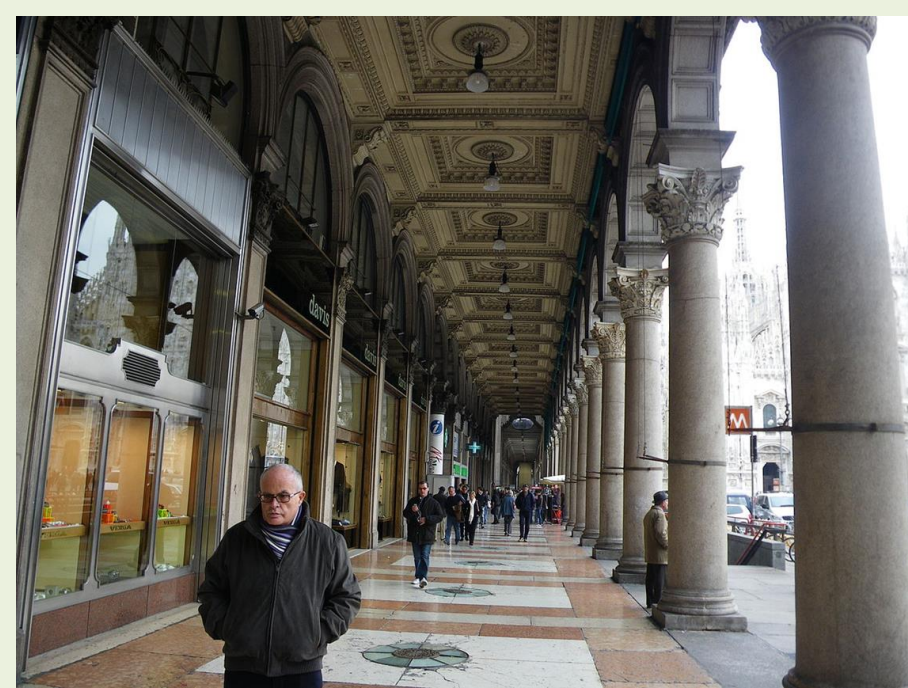


میدان سینیوریا و اجزای آن



مجسمه داوود
میکلانژلو در جنب
ورودی پالاتزو وگیو.

Loggia dei Lanzi
&
Galleria Vittorio Emanuele II with
Porticos



پیاده روهای سقف دار یا دارای "پورتیکو"
در شهرهای ایتالیا از رنسانس تا قرن 19.

- پورتیکوی ساختمان لانتزی در فلورانس
کنار میدان اصلی یا میدان سینیوریا،
رنسانس.

- پورتیکوی جانب گالری ویکتور امانوئل
دوم در میلان مشرف به میدان "دوئومو"
، نو رنسانس، قرن 1838 (قرن 19)



میدان "دوئومو" و بنای گالری ویکتور امانوئل دوم در میلان:
بازسازی کاتدرال قرون وسطایی و بنای گالری متعلق به قرن 19 است. در کلیسا الگوی گوتیک احیا شده و در
گالری، الگوی رنسانس با پورتیکوهای مشرف به میدان.



چپ: میدان دوئومو در میلان و مجسمه ویتور [ویکتور] امانوئل دوم

راست: میدان پوپولو (مردم) در رُم



میلان، میدان عظیم مقابل کاتدرال

با نماهای رنسانسی اطراف و مجسمه‌ای در وسط
میدان تبعیت از اصول طراحی میدان شهری
رنسانسی است.

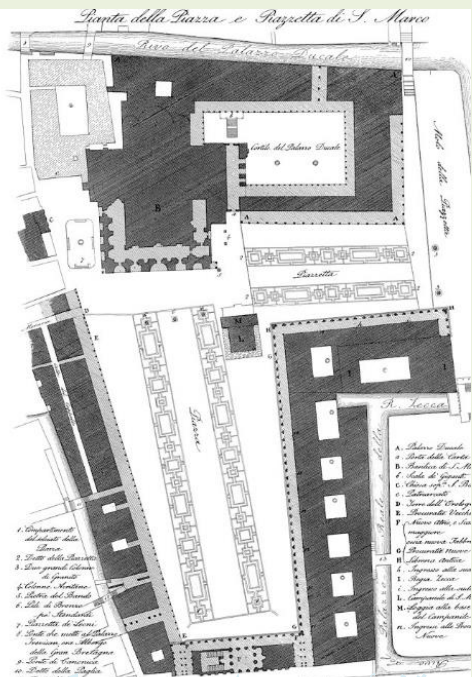


بالا: نقشه میدان در
مقابل کاتدرال میلان.

ارتفاع یکنواخت بناهای
دور میدان و نظام سه یا
چهار طبقه روی
پورتیکو اما با ارتفاع
ثابت بنا و نمایش خطوط
افقی در نمای بناها و
ریتم ستون‌های پورتیکو
ها همه میراث رنسانس
است.



طراحی میدان سن مارکو در ونیز



نقشه از میدان ونیز
طراحی کفسازی میدان در
القای حس فرم کشیده و
مستطیل کمک کننده است



طراحی جداره‌های میدان با تأکید بر امتدادهای افقی و
ایجاد پرسپکتیو یک نقطه‌ای و ایجاد ریتم حرکتی به
کمک ردیف ستون‌ها و طاقی‌ها و نوار ریتمیک
پنجره‌ها و نیز طراحی کفسازی میدان.

تمام عناصر منظرین فضای شهری از نوع سخت
شامل عناصر معماری و مجسمه هستند



ونیز

طراحی جداره‌ها
در
میدان
سن مارکو

Piazza del Popolo

میدان مردم، در شهر رم:

طراحی میدان با توجه به یک کلیسای موجود (راست) و دوقلوی آن که با میدان ساخته می‌شود طراحی شده‌است و ابلیسکی در مرکز میدان با مجسمه‌های دورش و بناهایی با نما و ارتفاع کنترل شده

آرایش میدان با مجسمه‌ها و آبنا و میل‌ها در مرز محل اشراف باغ "ویلا بورگزه" و درختانش به میدان، چشمگیر است.

در نمای مقابل ویلا هم تک درختانی در میدان دیده می‌شوند که معمولاً جزء عناصر طراحی میدان و فضای شهری در دوره رنسانس نیستند.

اما در حال حاضر میدان پوپولو در دو بخش دارای چشم انداز سبزااست که گرچه خارج از استاندارد میدان‌های دیگر اما محیطی تلطیف شده را خلق کرده است.



رُم،

بالا: بخشی از میدان "دل پوپولو". پایین: میدان ناونا



در دوره رنسانس، میدان‌های شهری موضوع طراحی برای معماران و مجسمه‌سازان هستند.

ارتفاع بناهای اطراف میدان ثابت است و فقط کلیسا یا بنای اصلی میدان ارتفاع بلندی دارد.
کاربرد آبنا و مجسمه در طراحی میدان‌های شهری یک اصل رنسانسی است که تا حد زیادی ریشه در روم باستان دارد.

میدان‌های شهری از قرون وسطا به طور سنتی در مقابل کلیسای شهر یا در مقابل بنای شهرداری قرار داشتند. به این ترتیب در بسیاری شهرها دو میدان اصلی وجود دارد.



میدان ناؤنا، کلیسای سمت چپ (باروک) و اثر برومینی و مجسمه‌های انتهای اثر برنینی‌اند.



کلیسای برّومینی و آبنما و مجسمه‌های دور ابلیسک اثر برنینی



ابلیسک و مجسمه‌های برنینی



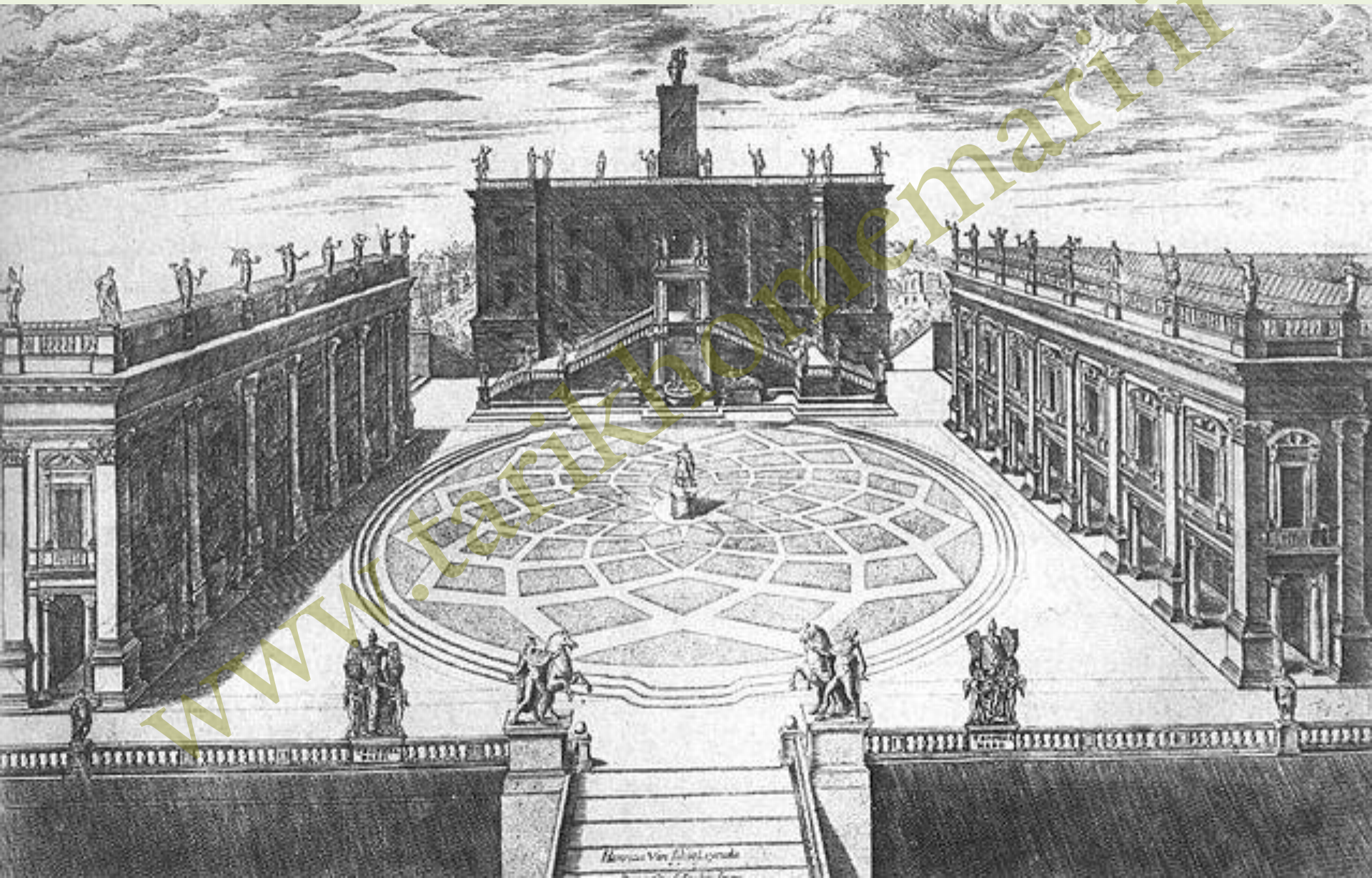
آبنما و مجسمه‌های سوی دیگر میدان در مقابل کلیسای رمانسک

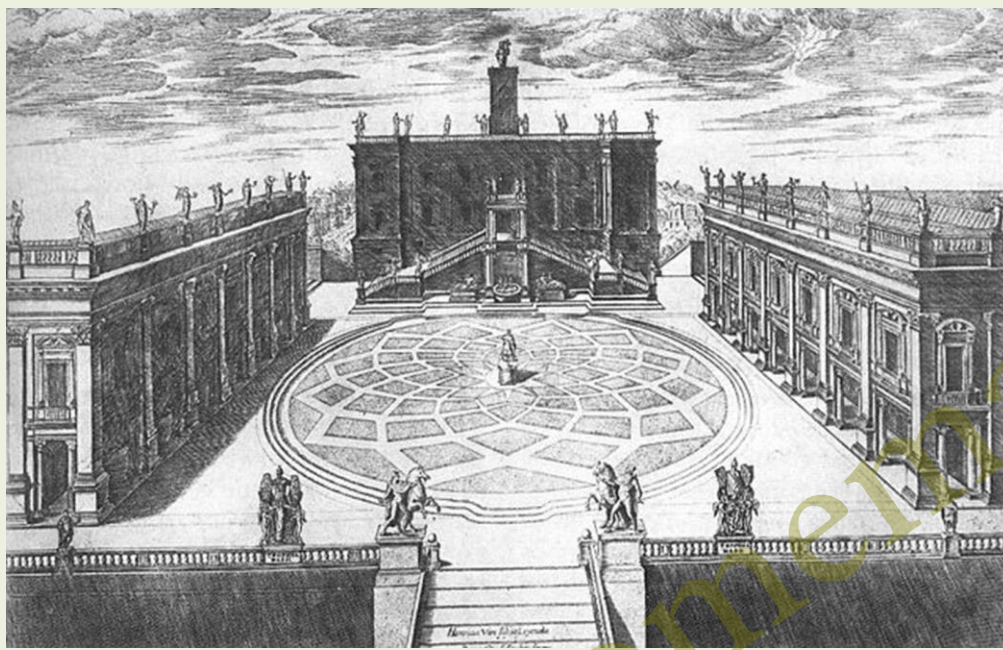


طراحی میدانها در دوره رنسانس با کار خلاقه
میکل آنجلو در میدان کامپیو دولیو آغاز می شود

www.tarikhomemari.ir

میدانی از دوره رنسانس مترقی در تپه کاپیتولینه رم (اجرا از نیمه قرن 16 تا قرن 17)
طراحی "میدان کامپیدولیو" و نوسازی دوبنای قرون وسطایی آن و افزودن بنای سوم توسط میکل آنژ

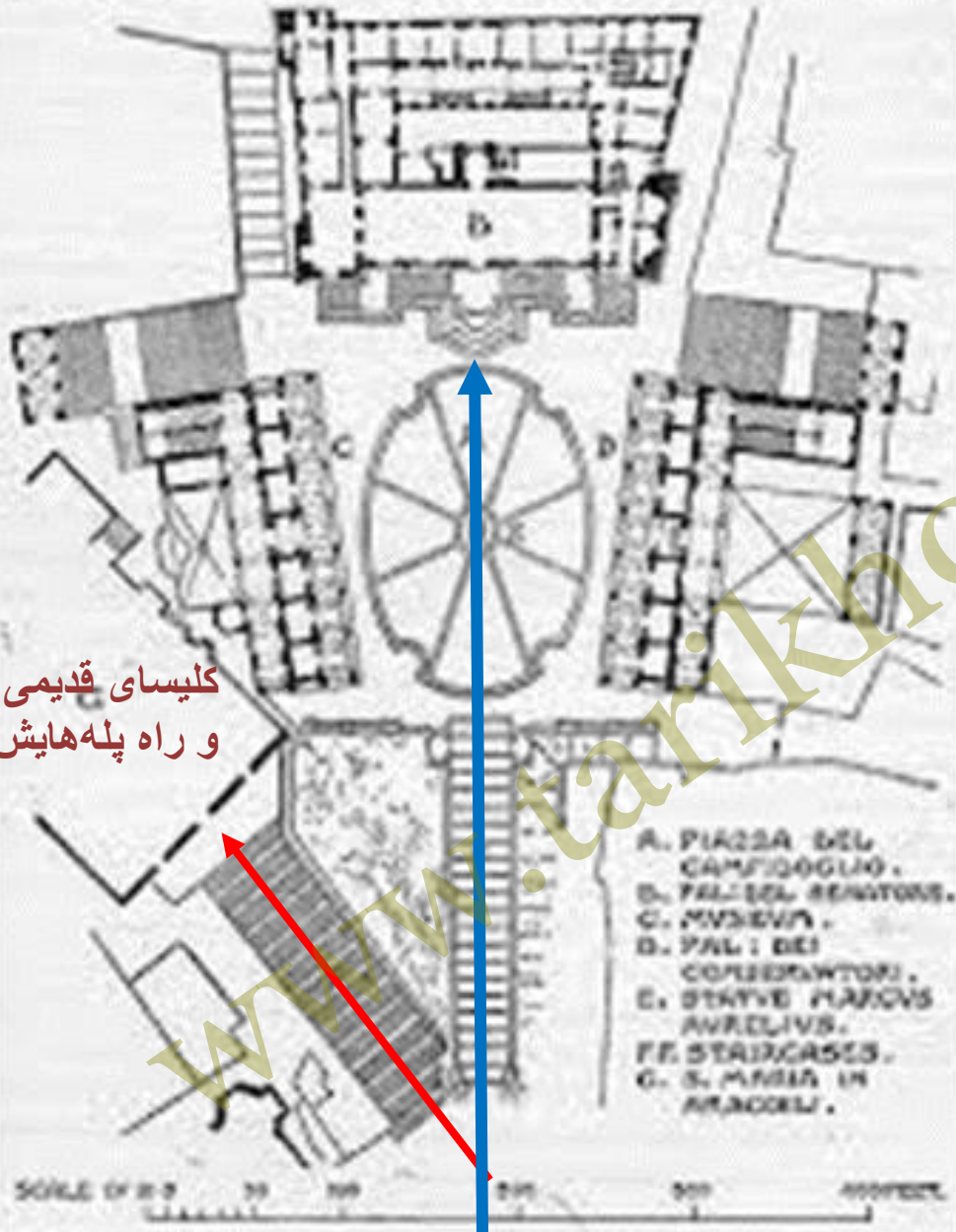




مهمترین خلاقیت میکل‌آنجلو در طراحی این میدان، استفاده از صورت بی‌نظم آن برای خلق نظم جدید بود.

دو ساختمان موجود (Palazzo Senatorio & Palazzo conservatori) در محوطه نسبت به هم زاویه قائم نداشتند، میکل‌آنژ با ساختن بنای سوم در حالت قرینه محوری با بنای سمت راست یک محوطه ذوزنقه ایجاد کرد؛ این عمل هم هندسه میدان را منظم کرد و هم با پرسپکتیوی که دو بنای جانبی ایجاد می‌کنند، فاصله بنای اصلی در انتهای محوطه تا ابتدای محوطه، در چشم بیننده کمتر به نظر می‌آید و در نتیجه همین اصل پرسپکتیو، بیضی طراحی شده در کفسازی میدان، از نقطه ورود به میدان به صورت دایره دیده می‌شود.

BUILDINGS ON THE CAPITOL, ROME.



کلیسای قدیمی
و راه پله‌هایش

میکلانژ: معمار مرمت‌گرا و طراح شهری.

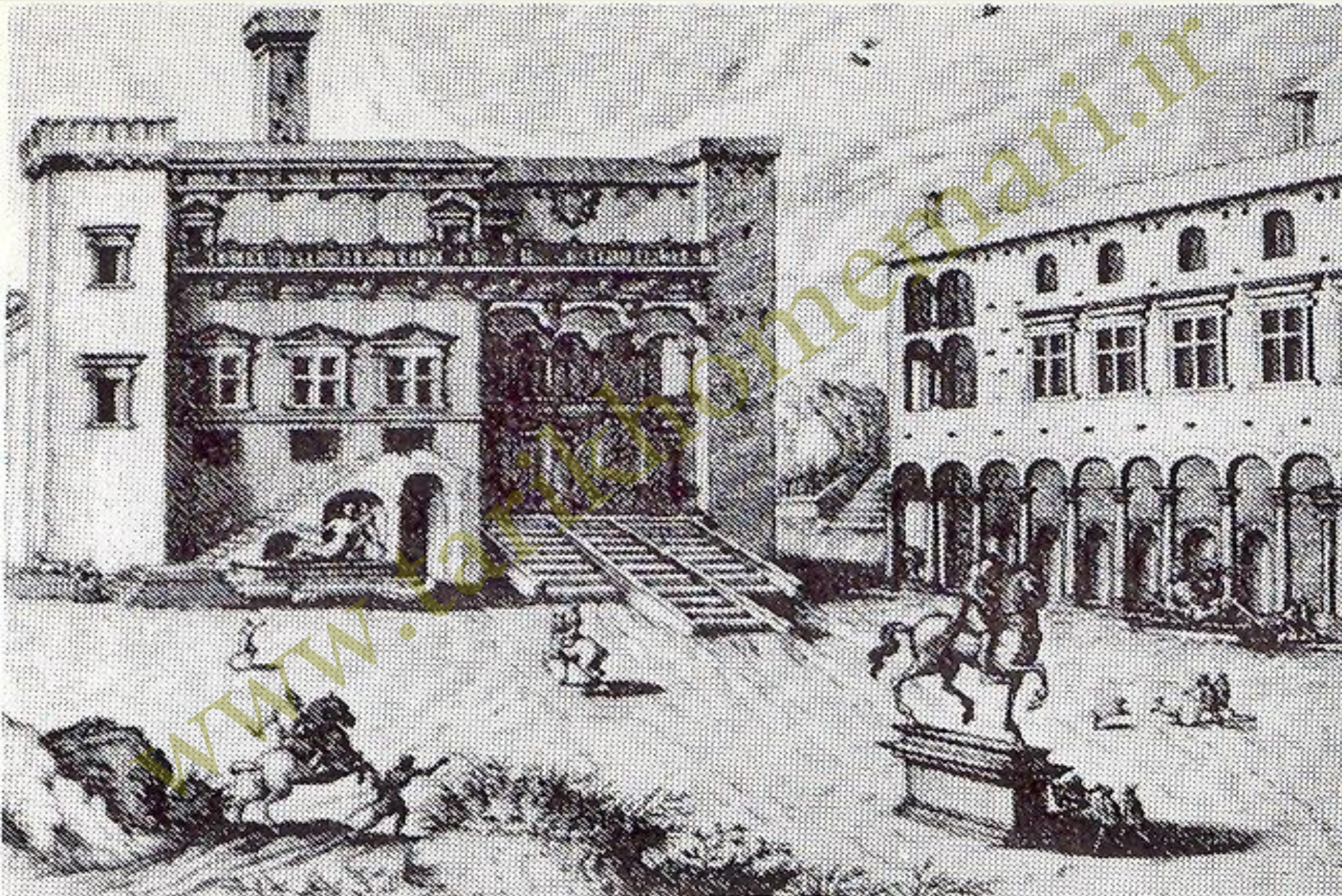
نقشه ساختمان‌های سه طرف میدان و محل مجسمه در وسط ذوزنقه انتخاب می‌شود.

پروژه در قرن 17 به اتمام رسید.
اما

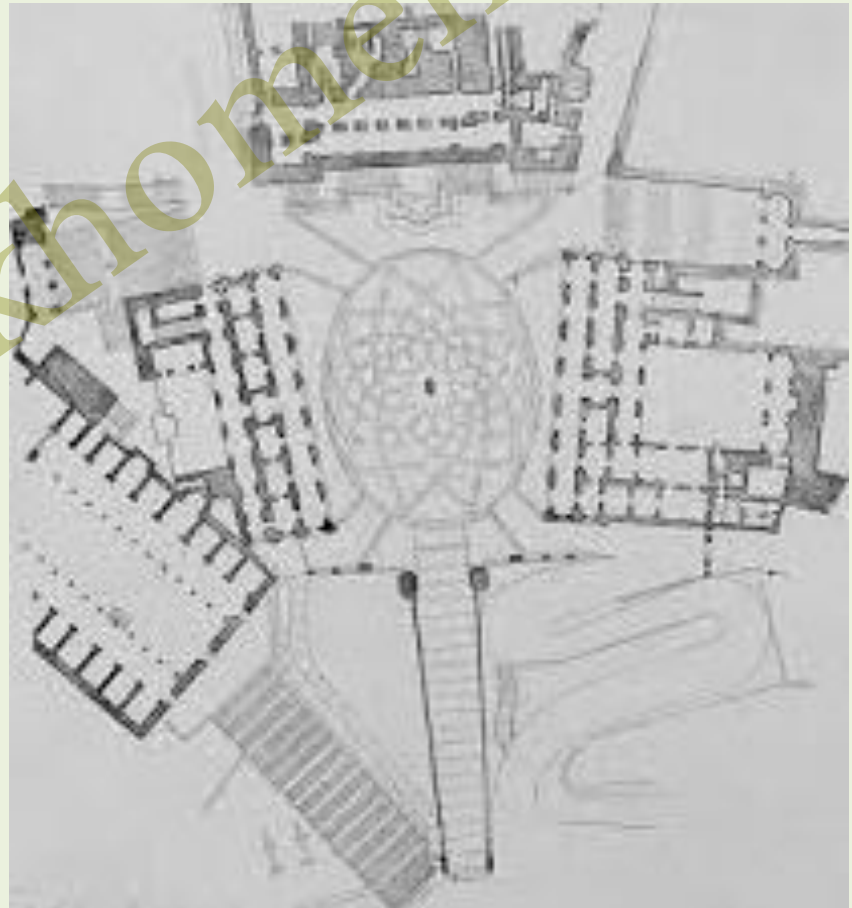
طرح کفسازی موقت بود که در این نقشه آمده است، کفسازی نهایی، طبق نقشه میکل آنژ در قرن بیستم انجام شد.

مسیر ترکیبی "ریمپ - پله" از محور میدان به طرف پایین، آغازگر جنبش طراحی منظر بر طبق یک محور تقارن طولانی در فضای شهری و باغسازی رنسانس و باروک شد.

دو بنای میدان کامپیدولیو پیش از بازسازی و مرمت توسط میکل آنجلو
در بنای اصلی (کاخ سناتورها) نمای سمت چپ طرح میکلانژ و سمت راست نمای قدیمی است



ساختمان گنبرواتوری سمت راست و
بنای سناتورها در وسط و کاخ نو که
معمار آن را می‌افزاید، سمت چپ است،
بنای سمت راست اکنون موزه است.



ارتباط
هندسه
کفسازی با
گوشه‌های
تک تک
بناها تبیین
کننده کامل
بودن طرح
در یک
کلیت
یکپارچه
است.

پروژه بازسازی این میدان قرون وسطایی در نیمه قرن 16 (46-1536) توسط میکل آنجلو انجام شد.

کفسازی میدان سیصد سال بعد و به دستور موسولینی طبق نقشه میکل آنجلو (میکلانژ) به انجام رسید.

نمای میدان در عوض این که روبه محوطه خرابه‌های رُم باستان که در دوران رنسانس عامل هویت شهر بودند باشد، پشت به آن و رو به محوطه مقدس شهر یعنی واتیکان و کلیسای سن پیترو انتخاب می‌شود.



تغییرنما، انتقال برج ساعت به وسط و طراحی پلکان و آبنمای مقابل Palazzo Senatorio



تغییر نما و مرمت بنای قدیمی کاخ فرماندار روم Palazzo Conservatori, (now a Museum)



طراحی منظر شهری

طرح پلکان چسبیده به نمای
بیرونی همچون عنصری در
منظر شهری همراه با مجسمه‌ها
و آبنما در آکس بنا و میدان، از
جزئیات طراحی این فضای
شهری است.




طراحی پلکان که پیشتر در بناها همواره، در محلی پنهان بود با ابتکار میکل آنجلو تبدیل به یک عنصر معماری فضا ساز و قابل طراحی خلاقانه و ترکیب با عناصر دیگر در بیرون و درون بناها مطرح می شود.

این نوع پلکان که در نمای بنا به عنوان یک عنصر زیبایشناختی ظاهر شده، بعداً در معماری کاخ های باروک بارها تکرار می شود.





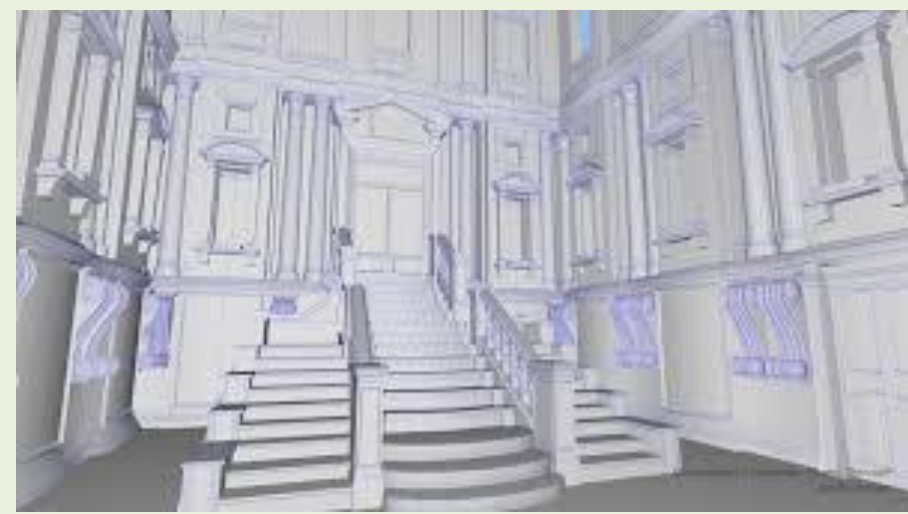
معماری منظر
پردازانه
پالاتزو
سناتوريو
در ميدان کامپيدوليو
اثر ميکل آنجلو



پلکان مونومانتال
کتابخانه ملی
فلورانس

توجه خلاقانه یک معمار
مجسمه‌ساز به طراحی
پلکان در فضای داخلی بنا
همچون یک اثر
مجسمه‌سازی

پلکان به سان مجسمه و خلق فضای معماری



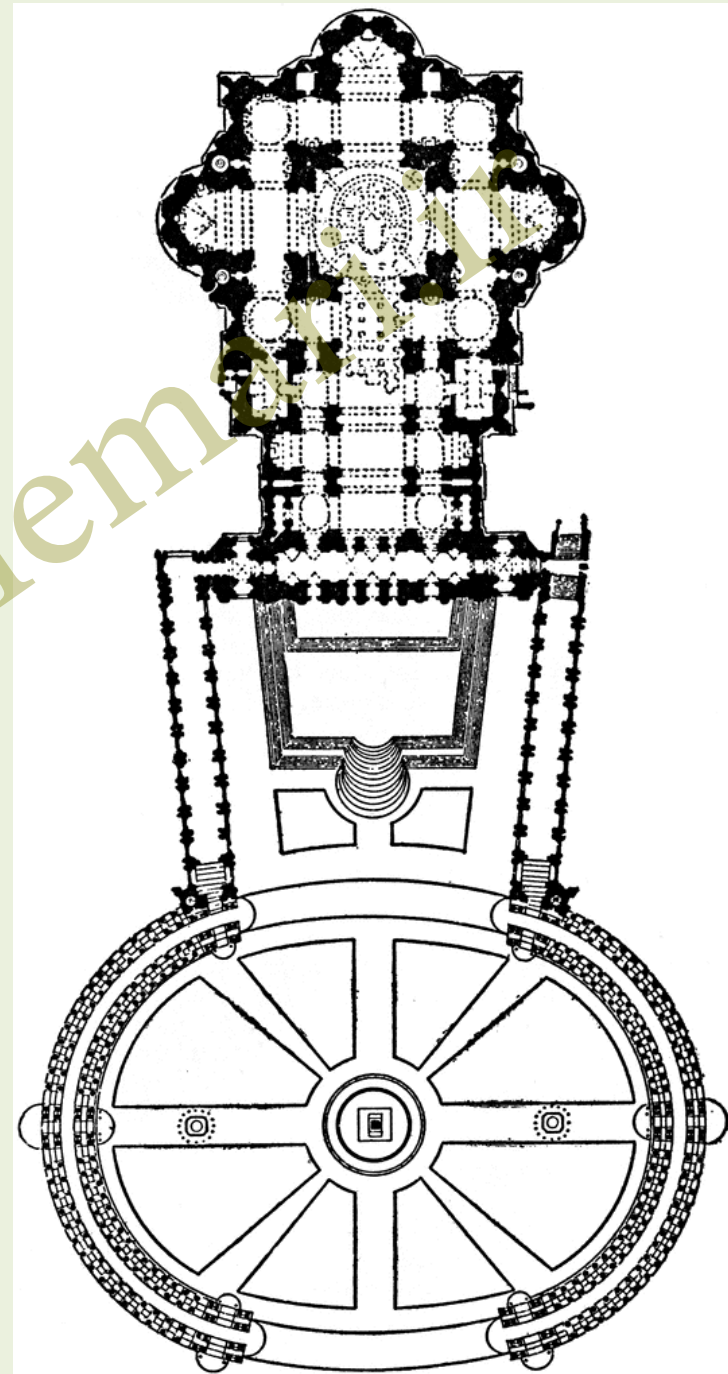
نقاشی اثر Vivianocodazzi از بازلیکای سن پیتر و پیش از ساخته شدن میدان. نمای کلیسا تغییر کرده است. (نماها را دانشجویان مقایسه کنند)



میدان مقابل بازیلیکای سن پیتر و اثر برنینی (شهرسازی باروک)
به مثابه یک گره شهری بین شهر رم و بنای بازیلیکا و شهر واتیکان



استفاده از خطای
دید در پرسپکتیو
و کاربرد نوزنقه
در طرح میدان



میدان مقابل سن پیتر و، شهرسازی باروک اثر برنینی

برنینی که بعد از میکل‌آنجلو در کار اتمام کلیسا سهیم بود، در طرح این میدان با الهام از استاد خود در طرح میدان کامپیدولیو، از خاصیت پرسپکتیو یک نقطه‌ای و پلان نوزنقه استفاده کرده‌است. وی از نسلی است که رنسانس را به باروک متصل می‌کنند. برنینی مجسمه‌ساز برجسته‌ای که برای مجسمه‌های کاخ باروک و رسای از او به عنوان استاد مسلم دعوت می‌شود.



بناهای مهم شهری

شامل شهرداری و...

تاخانه‌های اشرافی

پالاتزوها (کاخ‌ها)

بناهای شهری و غیر مذهبی

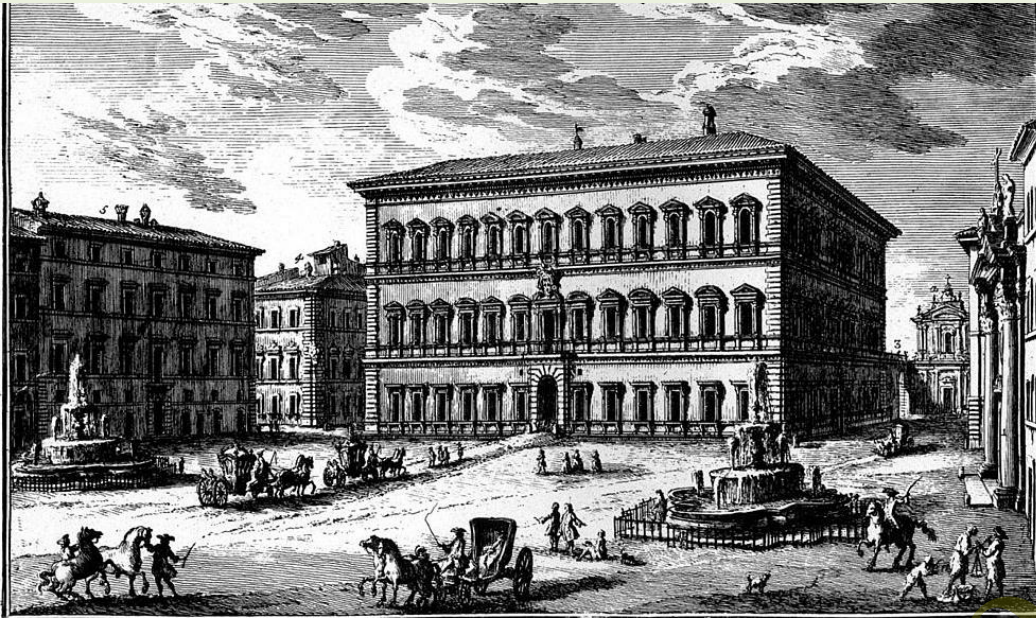
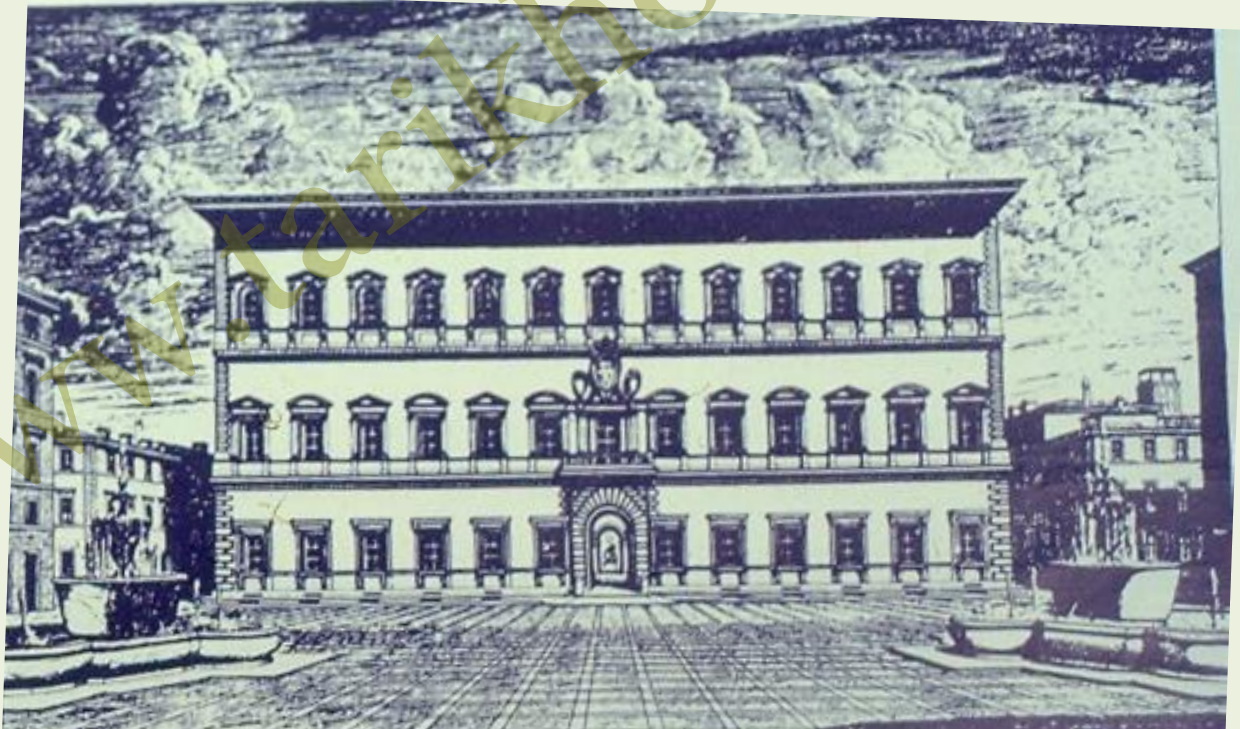
Palazzo farnese



Palazzo Farneze

با میدان مقابل آن و دو آبنمای
قرینه

بنا توسط میکل آنجلو مرمت و طبق سوم
اضافه شده (اکنون محل سفارت فرانسه است).
بنابراین صورت امروزی معماری اش
متعلق به رنسانس مترقی است.



پالاتزوها یا کاخ‌های اشراف شهری دوران رنسانس ایتالیا

معروفترین آن‌ها در فلورانس هستند. ساخت این بناها از رنسانس متقدم تا متأخر ادامه دارد.

طراحی این بناهای بزرگ در تنظیم طراحی منظر جداره‌های شهری نقش جدی داشته است.

اغلب آن‌ها

از یک نظام

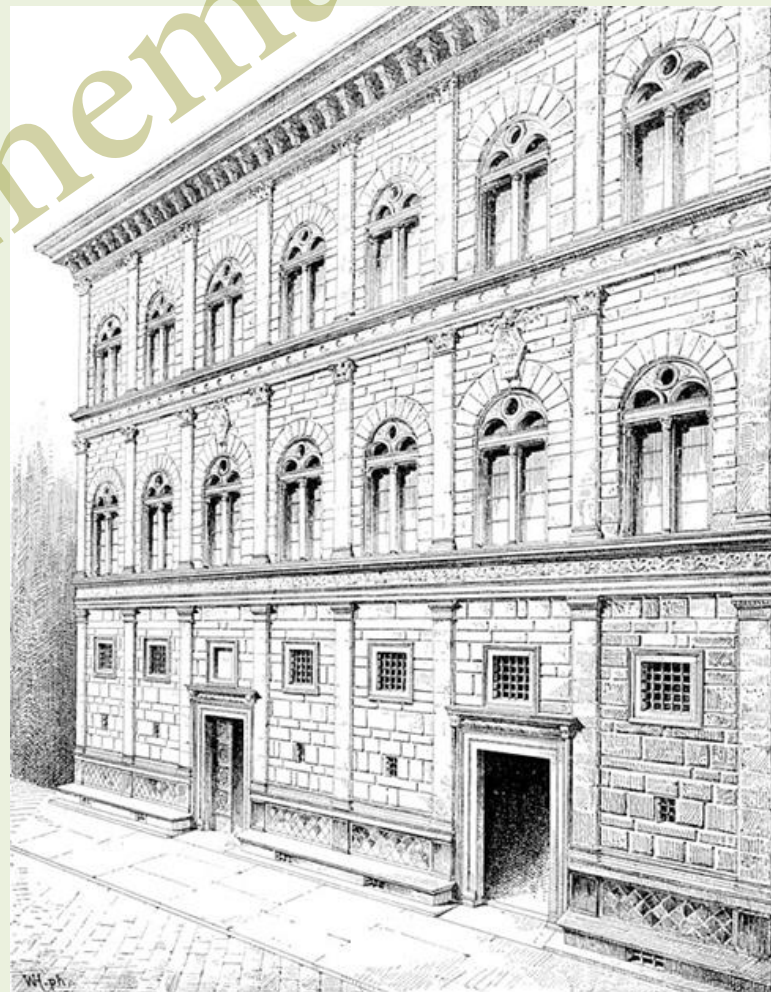
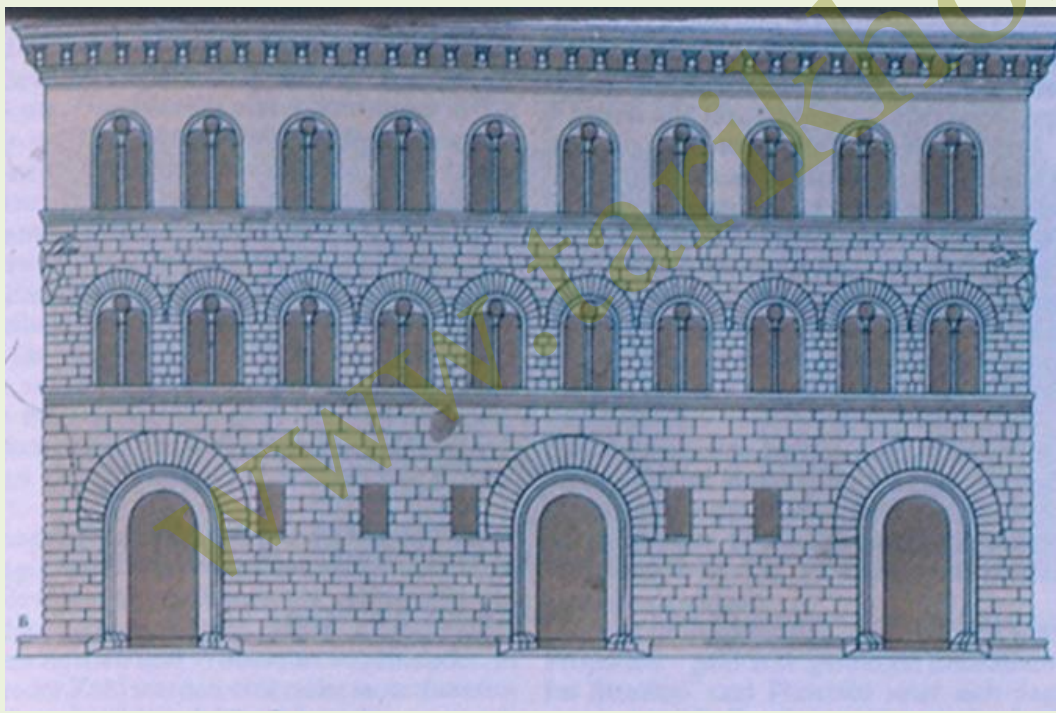
طراحی پیروی

می‌کنند.

راست: پالاتزو روچلای، قرن 15،

آلبرتی، فلورانس.

چپ: کاخ مدیچی، فلورانس، قرن 15



پالاتزو
روچلای
فلورانس
اثر:
لئون باتیستا
آلبرتی
قرن پانزدهم

نمای این بناهای
مسکونی اعیان در
همکف و اقدار
نیست و با الگوی
سکونتی مردم
عادی تفاوت دارد.



پریستیل پالاتزو روچلای در فلورانس

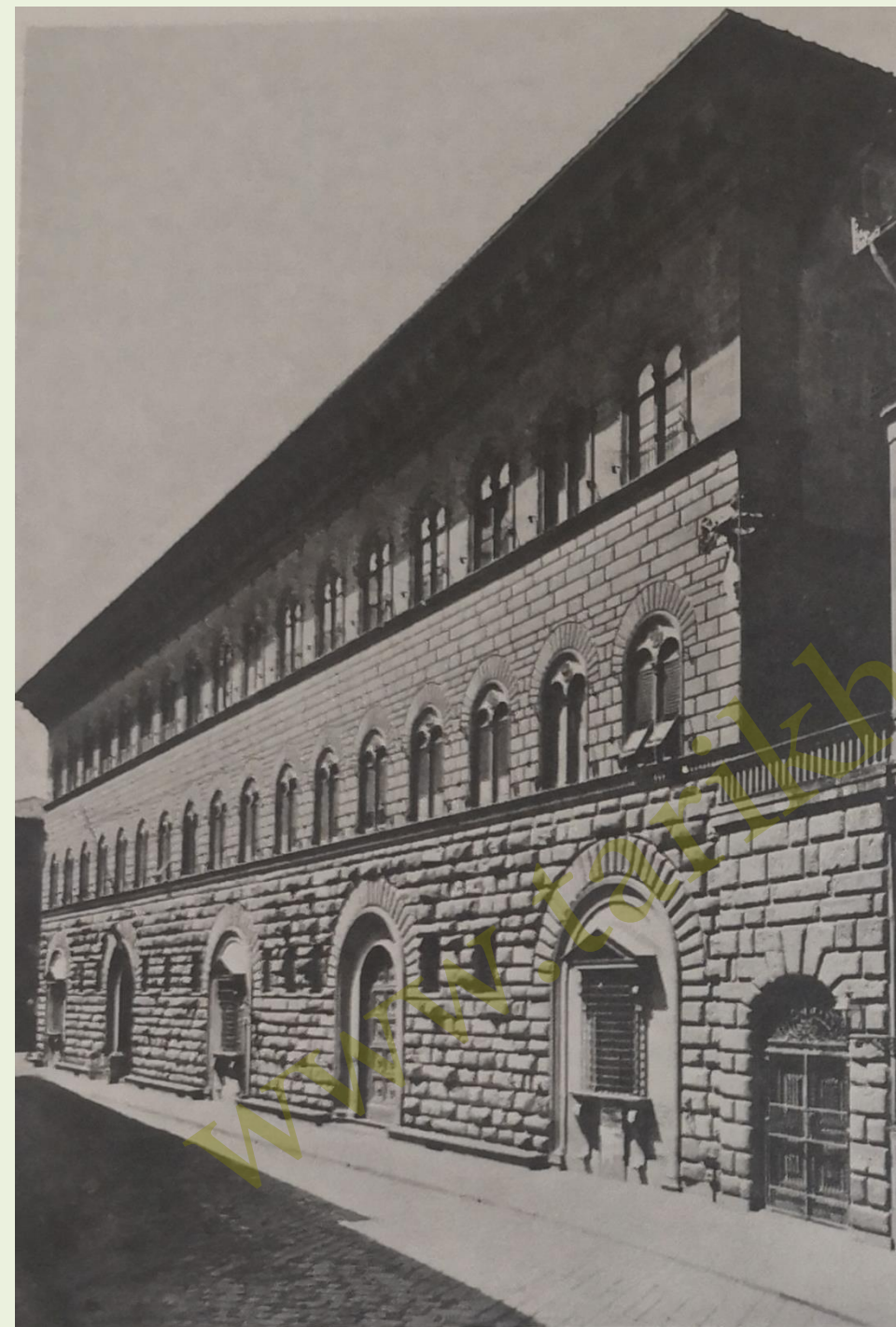
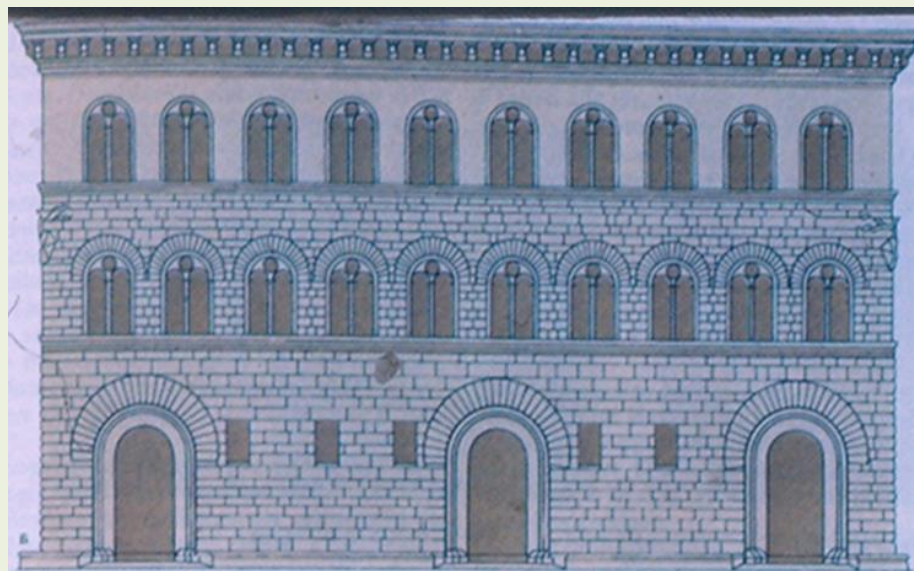


کاخ مدیچی، ریکاردی، فلورانس

1444

اثر

میکلوتسو





پالاتزو استروتری

فلورانس

اثر جولیانو دا سانگالو قرن

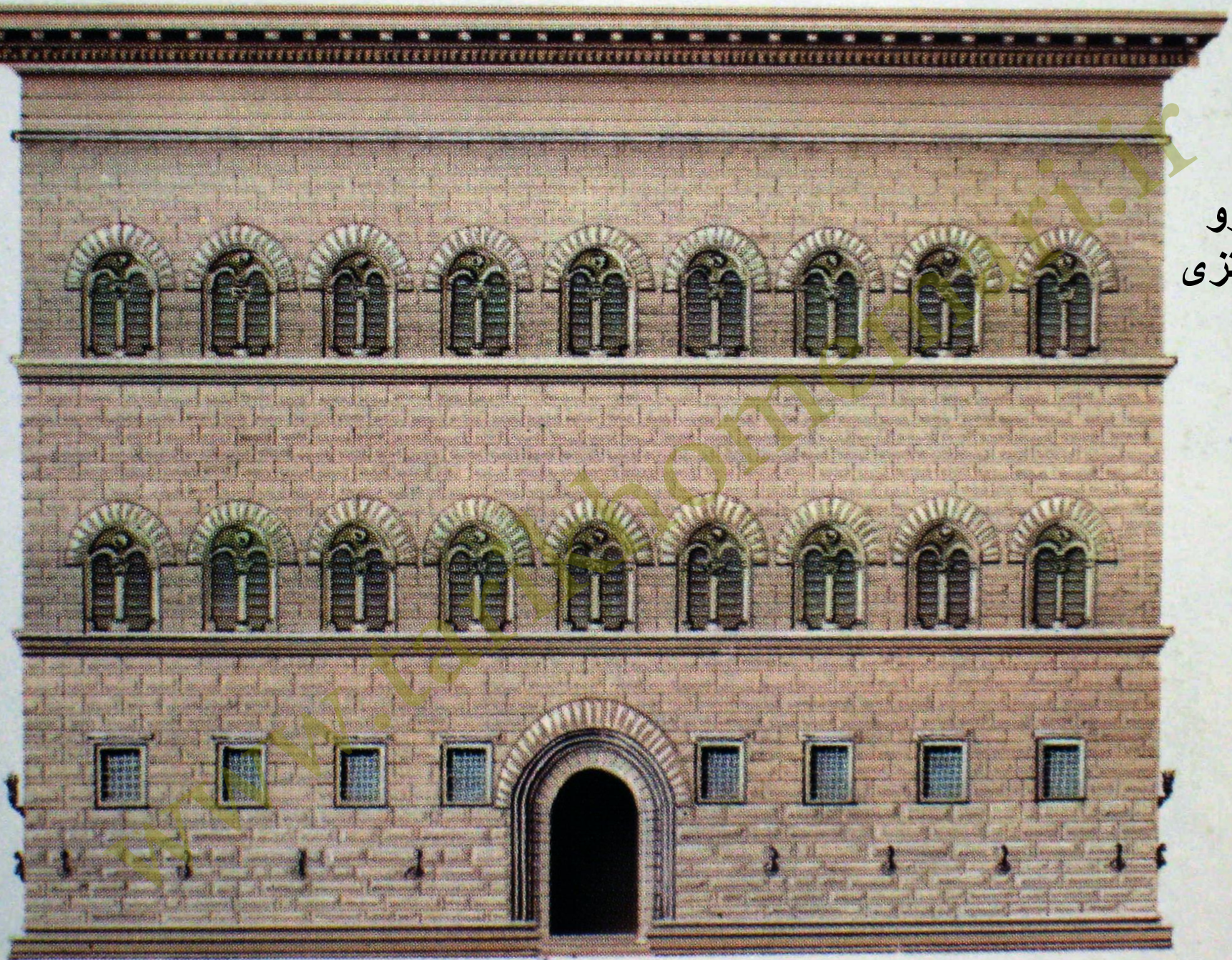
15

معمولاً نمای دو نبش یا سه نبش

دارند با حیاط پرستیل

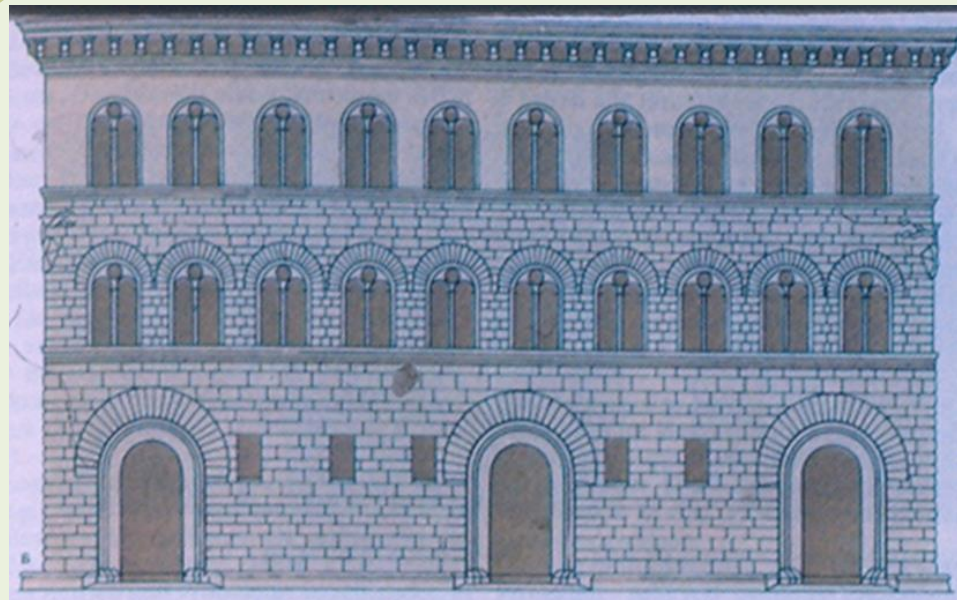
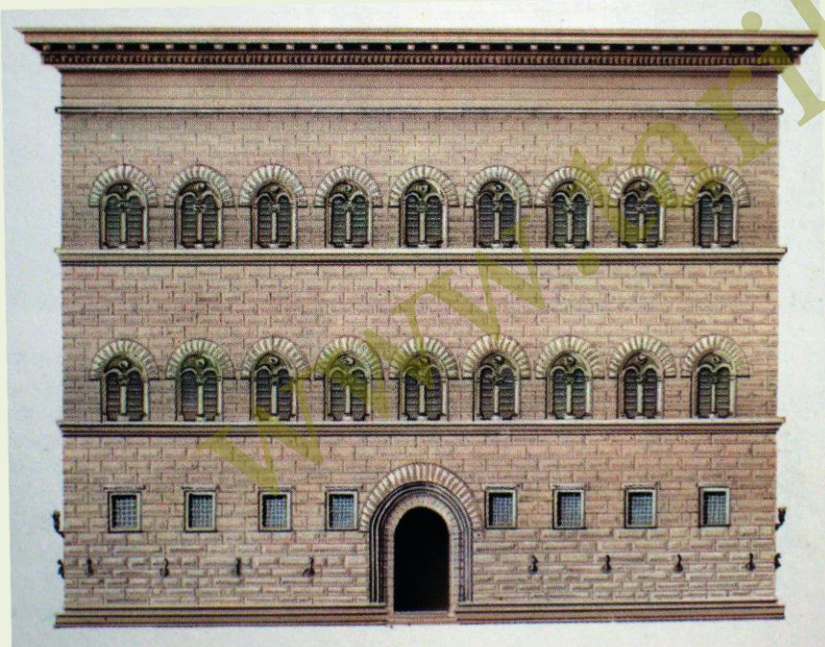


پالاترو
استروتزی



اصول کلی طراحی این بناها:

- سه طبقه و دو نبش یا سه نبش هستند.
- طبقه اول خدماتی با نمای مناسب انبار و کالسکه خانه و آشپزخانه و اتاق مستخدمان (پنجره‌های کوچک)
- طبقه دوم با نمای پرداخت شده‌تر، مخصوص پذیرایی و تشریفات.
- طبقه سوم اتاق‌های خصوصی و خواب صاحبان خانه با نمایی که سبک‌تر به نظر می‌رسد.
- دارای حیاط مرکزی به صورت پریستیل هستند.

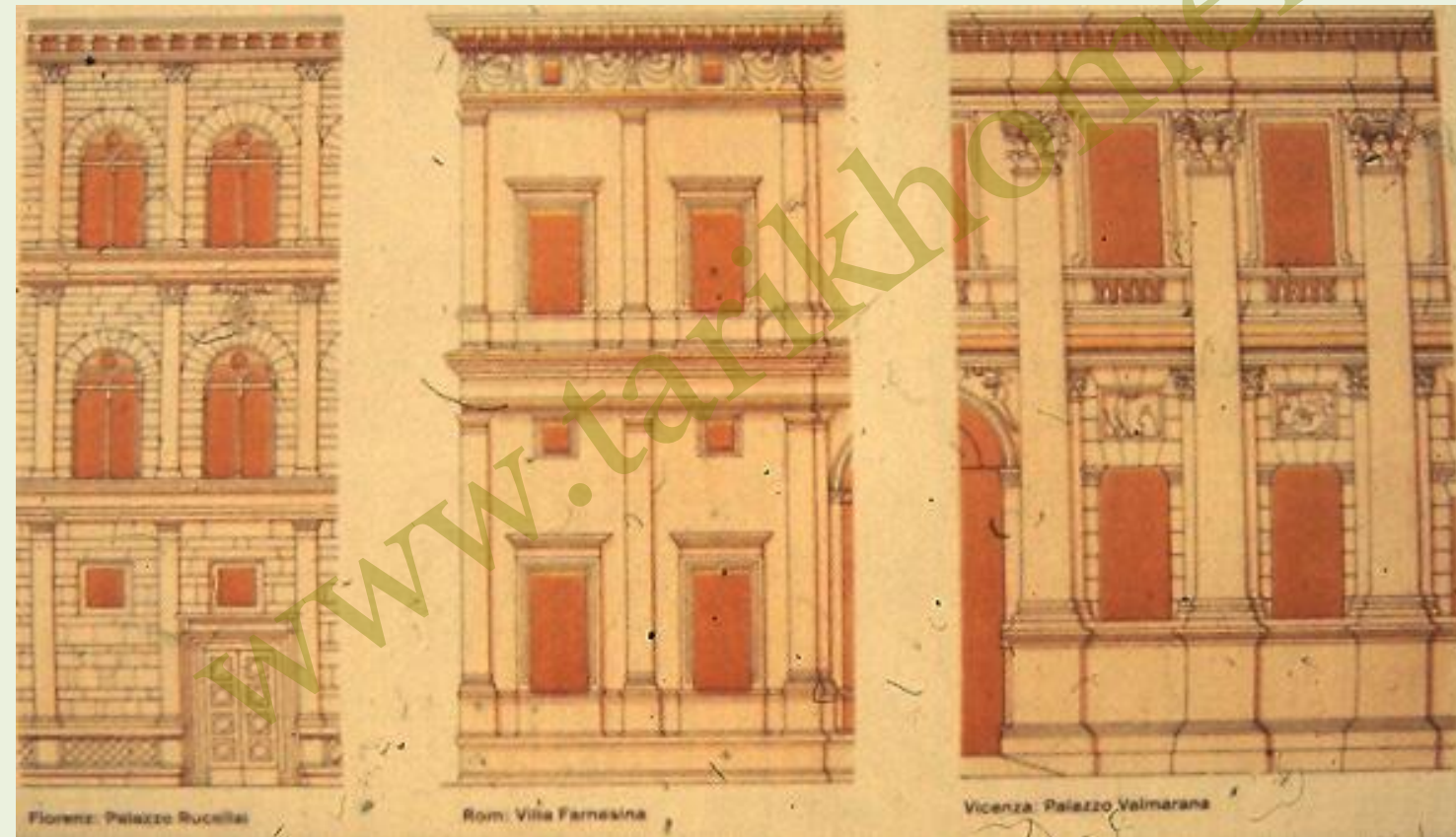
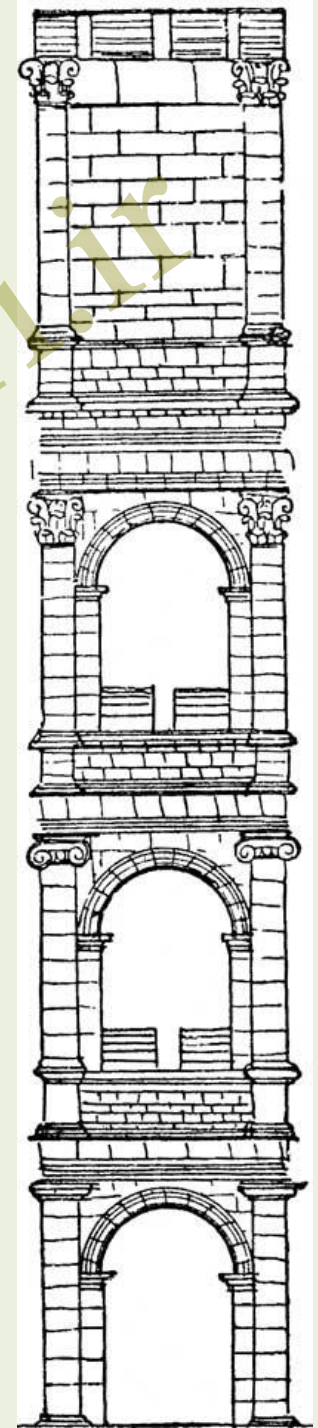


نماسازی رنسانس متأثر از نماهای رومی

بخصوص از نظام سه طبقه نماسازی کلیزه

طبقات از پایین به بالا سبکتر می‌شوند و در طراحی هم سبکتر به نظر می‌رسند.

نماس سمت چپ تصویر پایین یک نمونه با همین کانسپت است.



Firenze: Palazzo Rucellai

Rom: Villa Farnesina

Vicenza: Palazzo Valmarana

حیاط مرکزی در خانه‌های اشرافی:

به سبک دُموس های رم باستان از نوع دور ستونی (رواقدار) هستند که به پریستیل معروفند.
نما و فضای داخل حیاطها تزیینی‌تر و مجلل‌تر از نمای بیرونی است.



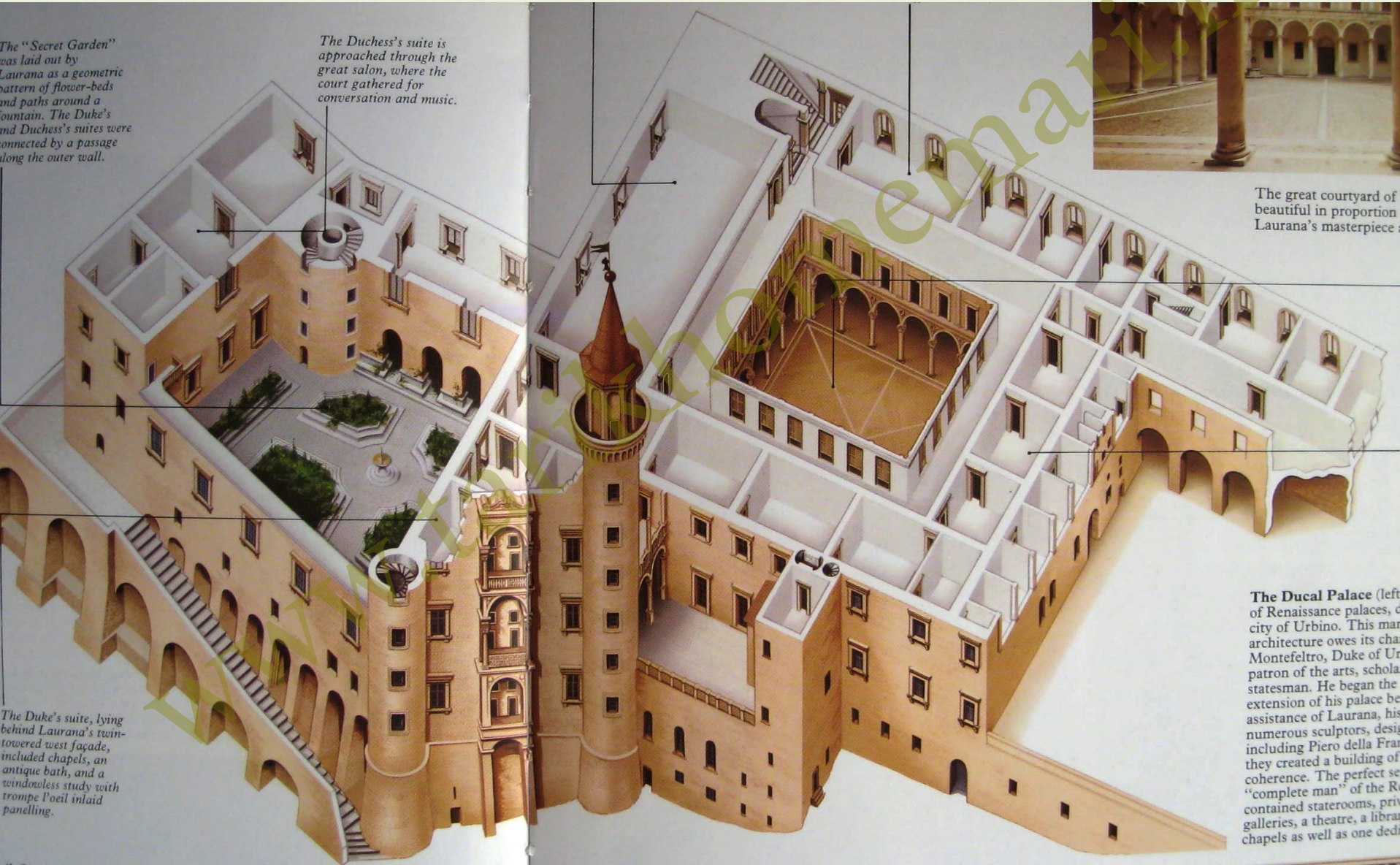


یکی از دو حیاط بزرگ "پالاتزو دو کال" در اوربینو که صورت پرستیل رنسانسی دارد. از نامش پیداست که مسکن فنودالی

The great courtyard of the Ducal Palace, beautiful in proportion and detail, is
Levante's masterpiece at Urbino

یک قلعه - کاخ مسکونی در شهر "اوربینو" ترکیبی از یک دژ مسکونی قرون وسطایی و یک پالاتروی رنسانسی با دو حیاط که یکی صورت پرستیل دارد.

Palazzo Ducale



خانه رافائل در رُم، رنسانس متقدم، دو طبقه اما با همان نظام معنا دار طراحی
نما: پایین خدماتی با نماسازی خشن تر و بالا با نماسازی ظریف و آراسته



طراحی جداره
خیابان‌ها
نقش جدی در منظر
شهری دارند.

ساختمان‌های دو یا سه
طبقه بر روی رواق
های پیاده رو.

طبقات بالا معمولاً
آپارتمان‌های مسکونی
مردم عادی و طبقه
همکف مغازه و
ورودی آپارتمان‌ها در
پشت پیاده رو رواقدار
هستند.

کاخ اوفیتزی 1580 فلورانس Palazzo Uffizi

طراحی فضای شهری، پیوند حیاط کاخ با شهر از طریق دروازه‌های با الگوی طاق نصرت‌های رومی



هندسه، تقارن، تناسبات، پرسپکتیو (کاخ اوفیتزی به طرف میدان کهنه فلورانس)



یکی از تالارهای تشریفاتی کاخ اوفیتزی که اکنون سالن موزه است، فلورانس



پایان بخش دوم رنسانس مرفی

www.tarikhomemari.ir